Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0006

Reforma európskeho aktu o voľbách – prekážky ratifikácie a vykonávania v členských štátoch

Uznesenie Európskeho parlamentu z 20. januára 2026 o reforme európskeho aktu o voľbách – prekážky ratifikácie a vykonávania v členských štátoch (2025/2028(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na zmluvy, najmä na články 9, 10, 14 a článok 17 ods. 7 Zmluvy o Európskej únii (Zmluva o EÚ) a článok 22, článok 223 ods. 1 a článok 225 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ),

– so zreteľom na Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu[1] (európsky akt o voľbách), ktorý je pripojený k rozhodnutiu Rady z 20. septembra 1976[2], v znení zmien,

– so zreteľom na Rámcovú dohodu o vzťahoch medzi Európskym parlamentom a Európskou komisiou z 20. októbra 2010[3],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. novembra 2015 o reforme volebného zákona Európskej únie[4],

– so zreteľom na svoju pozíciu z 3. mája 2022 o návrhu nariadenia Rady o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu, ktorým sa zrušuje rozhodnutie Rady (76/787/ESUO, EHS, Euratom) a Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu pripojený k tomuto rozhodnutiu

---

1 Ú. v. ES L 278, 8.10.1976, s. 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1976/787(2)/oj.

2 76/787/ESUO, EHS, Euratom: Rozhodnutie zástupcov členských štátov zasadajúcich v Rade týkajúce sa Aktu z 20. septembra 1976 o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu (Ú. v. ES L 278, 8.10.1976, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1976/787(1)/oj.

3 Ú. v. EÚ L 304, 20.11.2010, s. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj.

4 Ú. v. EÚ C 366, 27.10.2017, s. 7.

(2020/2220(INL) – 2022/0902(APP))[5],

– so zreteľom na rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2018/994 z 13. júla 2018, ktorým sa mení Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu pripojený k rozhodnutiu Rady 76/787/ESUO, EHS, Euratom z 20. septembra 1976[6],

– so zreteľom na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím,

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku, ako aj na článok 1 ods. 1 písm. e) rozhodnutia Konferencie predsedov z 12. decembra 2002 o postupe udelenia súhlasu s vypracovaním iniciatívnych správ a na prílohu 3 k tomuto rozhodnutiu,

– so zreteľom na správu Výboru pre ústavné veci (A10-0252/2025),

A. keďže článok 223 ZFEÚ dáva Európskemu parlamentu právo začať reformu svojho volebného postupu s cieľom vypracovať jednotný postup, ktorý sa uplatní na celom území EÚ, alebo postup, ktorý je založený na zásadách spoločných pre všetky členské štáty, a právo udeliť súhlas s touto reformou; keďže inštitúcie EÚ a členské štáty sú viazané zásadou vzájomnej lojálnej spolupráce stanovenou v článku 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ;

B. keďže jednotný volebný postup by zabezpečil nielen väčšiu rovnosť a transparentnosť vo volebnom procese, ale podporil by aj vznik európskej politickej a verejnej sféry, čím by sa posilnila legitimita EÚ a jej inštitúcií;

C. keďže v súlade s článkom 223 ods. 1 ZFEÚ nadobudnutie účinnosti zmeneného európskeho aktu o voľbách podlieha schváleniu všetkými členskými štátmi v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami, pričom každý členský štát si ponecháva plnú právomoc rozhodnúť o tom, kedy ho ratifikuje;

D. keďže možnosť vytvorenia jednotného volebného postupu založeného na priamych a všeobecných voľbách je zakotvená v zmluvách od roku 1957;

E. keďže samotný európsky akt o voľbách z roku 1976 jasne stanovil cieľ zaviesť takýto jednotný postup a výslovne poveril Európsky parlament, aby na tento účel prijal potrebné opatrenia; keďže možnosť stanoviť „spoločné zásady“ namiesto harmonizovaného postupu bola zavedená až v neskoršej fáze ako pragmatická reakcia na pretrvávajúce ťažkosti pri dosahovaní jednomyseľnej dohody o jednotnom volebnom postupe; keďže tento posun v prístupe viedol

---

5 Ú. v. EÚ C 465, 6.12.2022, s. 171.
6 Ú. v. EÚ L 178, 16.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj.

k pretrvávajúcemu a nerovnomernému vykonávaniu volebných reforiem, čím sa oslabil pôvodný duch zmlúv a európskeho aktu o voľbách z roku 1976 a oddialilo sa vytvorenie európskeho volebného rámca;

F. keďže cieľom reformy volebného postupu Európskeho parlamentu by malo byť posilnenie demokratického rozmeru európskych volieb a legitimity rozhodovacieho procesu EÚ zabezpečením rovnocennej účasti všetkých občanov EÚ, čím sa volebný rámec zosúladí s úlohou Európskeho parlamentu ako spoluzákonodarcu priamo voleného občanmi EÚ; keďže takáto reforma by mala slúžiť na posilnenie koncepcie občianstva EÚ, zlepšenie fungovania Európskeho parlamentu a riadenia EÚ a posilnenie zásad rovnosti vo voľbách, rovnakých príležitostí a inklúzie; keďže by sa tým mala zvýšiť transparentnosť, prístupnosť a zapojenie mládeže;

G. keďže ešte nebola dosiahnutá komplexná dohoda o skutočne jednotnom volebnom postupe a súčasný rámec je naďalej veľmi roztrieštený; keďže v určitých aspektoch došlo k postupnej konvergencii, ale súčasné vnútroštátne pravidlá naďalej vytvárajú značné rozdiely v kľúčových oblastiach medzi členskými štátmi, čo podkopáva rovnosť vo voľbách a oslabuje vnímanie jednotných, spoločných európskych volieb, ako aj dôveru občanov v európsky demokratický proces;

H. keďže napriek niekoľkým reformám sa európske voľby riadia stále z väčšej časti vnútroštátnymi právnymi predpismi, volebné kampane sú naďalej do veľkej miery vnútroštátne a európske politické strany nedokážu dostatočne plniť svoj ústavný mandát a prispievať „k formovaniu európskeho politického vedomia a k vyjadrovaniu vôle občanov Únie“, ako sa vyžaduje v článku 10 ods. 4 Zmluvy o EÚ; keďže prepracované znenie nariadenia o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií[7] prinieslo určitú jasnosť v tomto ohľade;

I. keďže volebný prah na pridelenie kresiel je minimálne percento hlasov, ktoré musí politická strana alebo koalícia získať, aby získala kreslo v zákonodarnom zhromaždení;

J. keďže v rozhodnutí Rady (EÚ, Euratom) 2018/994[8] sa stanovuje prahová hodnota medzi 2 % a 5 % pre členské štáty vo volebných

---

[7] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 1141/2014 z 22. októbra 2014 o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií (Ú. v. EÚ L 317, 4.11.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1141/oj).

[8] Rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2018/994 z 13. júla 2018, ktorým sa mení Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu pripojený k rozhodnutiu Rady 76/787/ESUO, EHS, Euratom z 20. septembra 1976 (Ú. v. EÚ L 178, 16.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj).

obvodoch s viac ako 35 kreslami; keďže volebné prahy musia zabezpečiť rovnováhu medzi riadením a politickou pluralitou;

K. keďže v procese ratifikácie reformy z roku 2018 došlo k značným oneskoreniam, pričom niekoľko členských štátov nedokončilo potrebné postupy včas pred voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2024;

L. keďže každý občan EÚ má rovnakú príležitosť zúčastniť sa na demokratickom procese, aby sa zaručil inkluzívnejší volebný proces; keďže len niekoľko poslancov Európskeho parlamentu patrí k národnostným a etnickým menšinám, ktoré sú v členských štátoch oficiálne uznané za menšiny v ich príslušných členských štátoch v súlade s ich príslušnými ústavnými alebo právnymi rámcami a príslušnými nástrojmi Rady Európy; keďže v správe Benátskej komisie a Rady pre demokratické voľby z 15. marca 2005 o volebných pravidlách a pozitívnych opatreniach pre účasť národnostných menšín na rozhodovacom procese v európskych krajinách sa odporučilo niekoľko opatrení na zabezpečenie spravodlivého zastúpenia menšín;

M. keďže reforma volebného postupu na základe článku 223 ods. 1 ZFEÚ musí plne rešpektovať zásady subsidiarity a proporcionality a kontrolné a ratifikačné právomoci národných parlamentov;

Hlavné závery

1. pripomína, že ceste k europeizácii vnútroštátnych volebných pravidiel týkajúcich sa volieb do Európskeho parlamentu by prospelo ďalšie posilnenie, najmä pokiaľ ide o prístupnosť pre znevýhodnené skupiny, spoločné lehoty na dokončenie volebných zoznamov, predchádzanie dvojitému hlasovaniu a posilnenie viditeľnosti a úlohy európskych politických strán vo volebných procesoch; pripomína však, že mnohé existujúce ustanovenia súčasného aktu európskych voľbách boli zavedené vo všetkých členských štátoch, konkrétne systém pomerného zastúpenia, maximálny volebný prah 5 % a zákaz dvojitého mandátu poslancov Európskeho parlamentu v národných parlamentoch a v Európskom parlamente; domnieva sa však, že dokončenie európskeho „démosu“ nie je vôbec v dohľade a že sa musí zintenzívniť politické úsilie, aby sa EÚ stala menej byrokratickou a demokratickejšou;

2. opakuje, že európske voľby sa naďalej uskutočňujú prevažne vo vnútroštátnych právnych a inštitucionálnych rámcoch, ktoré boli koncipované vo výrazne odlišnej fáze európskej integrácie; zdôrazňuje, že tieto pravidlá už nezodpovedajú posilnenej úlohe a legislatívnym právomociam Európskeho parlamentu, najmä od nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy;

3. pripomína, že rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2018/994 obsahuje

niekoľko ustanovení, ktoré sú členské štáty povinné vykonávať alebo sa im odporúča, aby ich vykonávali; poukazuje na to, že niektoré členské štáty nevykonali nepovinné opatrenia a že niektoré povinné opatrenia niektoré členské štáty vykonávajú odlišne, napríklad tie, ktoré sa týkajú predchádzania dvojitému hlasovaniu; konštatuje, že väčšina ustanovení stanovených v rozhodnutí Rady (EÚ, Euratom) 2018/994 zostáva nepovinná; domnieva sa, že obmedzená transpozícia týchto nezáväzných ustanovení odhaľuje nedostatok politickej vôle prekonať národný odpor a zaviazať sa k demokratickému procesu, ktorý by lepšie odrážal európsky rozmer;

4. pripomína, že termíny na dokončenie volebných zoznamov pred európskymi voľbami sa v jednotlivých členských štátoch značne líšia, v súčasnosti je to od 21 do 90 dní, čo stavia kandidátov aj voličov celej EÚ do nerovnakej pozície, pokiaľ ide o čas, ktorý majú k dispozícii na vedenie kampane alebo na zváženie výberu;

5. poukazuje na to, že vytvorenie európskej verejnej sféry a politickej diskusie, ktorá presahuje štátne hranice, najmä v súvislosti s európskymi voľbami, má zásadný význam pre posilnenie demokracie v rámci EÚ; zdôrazňuje, že európske politické strany sú kľúčovým nástrojom na podporu takejto diskusie; domnieva sa, že je nutné, aby všetky hlasovacie lístky obsahovali mená kandidátov a logo európskej politickej strany, ku ktorej je každá národná strana pridružená, a že kandidáti by sa mali riadne zviditeľniť v televíznom a rozhlasovom vysielaní, na plagátoch a iných materiáloch používaných v európskych volebných kampaniach; považuje tieto opatrenia za minimálnu požiadavku na informovanie voličov o európskom rozmere ich hlasovania a na to, aby európske politické strany mohli plniť svoju úlohu podľa článku 10 ods. 4 Zmluvy o EÚ; domnieva sa, že tieto opatrenia by zvýšili transparentnosť európskych volieb, zabránili akémukoľvek narušeniu práva voličov na informácie o existencii koaličných dohôd medzi politickými stranami v súvislosti s európskymi voľbami a umožnili by občanom vedome hlasovať za politickú stranu, ktorá patrí k ich preferovanej politickej skupine v Európskom parlamente; vyjadruje poľutovanie nad tým, že ide len o voliteľné opatrenie podľa rozhodnutia Rady (EÚ, Euratom) 2018/994 a doteraz nebolo transponované do žiadnych vnútroštátnych právnych predpisov;

6. pripomína, že je potrebné napredovať v zabezpečovaní väčšej inkluzívnosti volebného procesu s cieľom zaistiť, aby mal každý občan bez ohľadu na svoju situáciu rovnakú príležitosť zúčastniť sa na demokratickom procese; poukazuje na to, že vnútroštátne pravidlá niektorých členských štátov stále neumožňujú voličom so zdravotným postihnutím zmeniť pridelenú volebnú miestnosť na inú, ktorá lepšie vyhovuje ich potrebám, ani prístup k volebným informáciám v prístupných formátoch; zdôrazňuje, že akékoľvek prekážky práva voliť a byť volený pre osoby so zdravotným postihnutím sú nezlučiteľné so záväzkami vyplývajúcimi z Dohovoru OSN o právach

osôb so zdravotným postihnutím a mali by sa odstrániť, aby sa zaručila prístupnosť pre všetkých počas celého volebného procesu;

7. konštatuje, že hlasovanie poštou a jeho doplnkové prostriedky sú uvedené v rozhodnutí Rady (EÚ, Euratom) 2018/994 ako voliteľné opatrenie zamerané na uľahčenie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím; zdôrazňuje, že hoci je tento cieľ nevyhnutný, hlasovanie poštou zohráva aj širšiu úlohu pri zvyšovaní flexibility a inkluzívnosti volebnej účasti; zdôrazňuje, že zaručená možnosť hlasovania poštou vo všetkých členských štátoch by bola prínosom nielen pre osoby so zdravotným postihnutím, ale aj pre občanov, ktorí nemôžu voliť osobne z dôvodu mimoriadnych okolností; domnieva sa, že zabezpečením širšieho prístupu k hlasovaniu poštou by sa zvýšila účasť, najmä u migrujúcich občanov EÚ a mladších voličov, a prispelo by sa k zvýšeniu celkovej volebnej účasti;

8. pripomína, že situácia občanov EÚ s dvojitým občianstvom stále nie je vyriešená, pretože je naďalej možné, aby občan EÚ s dvojitým občianstvom bol automaticky zapísaný do zoznamu voličov vo viacerých členských štátoch, pričom nemá možnosť sa z neho odhlásiť; konštatuje, že občana EÚ s dvojitým občianstvom, ktorý je automaticky zaregistrovaný vo viac ako jednom zozname voličov, ale ktorý volí len v jednom členskom štáte, ako sa vyžaduje, možno považovať za občana, ktorý nevolil v druhom členskom štáte, a v dôsledku toho by mu mohla byť uložená sankcia;

9. víta iniciatívu Európskeho parlamentu zaviesť pravidlá hlasovania prostredníctvom splnomocnenca v prípadoch materskej dovolenky prostredníctvom zmeny európskeho aktu o voľbách ako vyvážené a praktické riešenie na podporu poslancov EP a zároveň na zabezpečenie kontinuity zastúpenia;

10. zdôrazňuje, že rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2018/994 ešte nenadobudlo účinnosť, keďže ratifikačný proces stále prebieha v jednom zostávajúcom členskom štáte; konštatuje, že hoci Nemecko ratifikovalo rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2018/994, nemecký volebný zákon pre európske voľby nebol zmenený, pretože kým volebný prah 2 % nie je povinný podľa práva EÚ, nemôže byť zavedený do nemeckého práva;

11. berie na vedomie úlohu Komisie ako sprostredkovateľa v inštitucionálnych rozhovoroch medzi Európskym parlamentom a Radou o novom návrhu na reformu európskeho aktu o voľbách; považuje za nevyhnutné zapojiť sa do konštruktívneho dialógu s Radou s cieľom vyhodnotiť návrh Európskeho parlamentu z roku 2022 a dosiahnuť pokrok; zdôrazňuje, že nedostatočný pokrok nie je spôsobený technickými alebo právnymi prekážkami, ale nedostatkom politickej vôle členských štátov zaoberať sa návrhmi Európskeho parlamentu; je presvedčený, že táto správa by mala poskytnúť nový

impulz na bezodkladné začatie medziinštitucionálnych rokovaní o návrhu z roku 2022, a naliehavo vyzýva nadchádzajúce predsedníctva Rady, aby si plnili svoje povinnosti podľa zásady vzájomnej a lojálnej spolupráce;

Odporúčania

12. považuje transparentnosť volebného postupu a prístup k spoľahlivým informáciám za kľúčové prvky z hľadiska zvyšovania európskeho politického povedomia a zabezpečenia volebnej účasti, ktorá je dostatočne vysoká na to, aby predstavovala mandát od voličov; zdôrazňuje, že kandidáti by mali mať rovnaké možnosti viesť kampaň a že občania by mali byť v dostatočnom predstihu informovaní o kandidátoch kandidujúcich v európskych voľbách; zdôrazňuje preto, že je dôležité harmonizovať lehoty na predkladanie volebných zoznamov vo všetkých členských štátoch, ako to Európsky parlament požadoval pri viacerých príležitostiach;

13. zdôrazňuje, že je nevyhnutné uľahčiť prístup k hlasovaniu v európskych voľbách a zaručiť, aby všetci, ktorí majú právo voliť, mohli toto právo uplatňovať prostredníctvom hlasovania poštou alebo inými doplnkovými prostriedkami; vyzýva členské štáty, aby všetkým občanom vrátane osôb so zdravotným postihnutím zabezpečili rovnaký prístup k informáciám a volebnému procesu, najmä ak verejné štruktúry nie sú plne prístupné; okrem toho vyzýva členské štáty, aby zaručili právo voliť a byť volený pre osoby so zdravotným postihnutím zavedením ustanovení, ktoré harmonizujú prístupnosť volebných zariadení, volebných miestností, volebných postupov a volebných materiálov pre osoby so zdravotným postihnutím a ktoré im umožnia voliť nezávisle a tajne; konštatuje, že zodpovednosť za reguláciu prístupnosti zostáva v plnej miere na členských štátoch, a vyzýva ich, aby spolupracovali s organizáciami osôb so zdravotným postihnutím s cieľom posúdiť a riešiť právne a praktické prekážky, ktoré bránia ich účasti na voľbách, a to ako voličov aj ako kandidátov;

14. vyzýva všetky členské štáty, aby vykonávali všetky nepovinné opatrenia uvedené v rozhodnutí Rady (EÚ, Euratom) 2018/994 a najmä aby zvýšili viditeľnosť volebných aliancií v súvislosti s európskymi voľbami, ako aj príslušnosť národných politických strán k európskym politickým stranám, ale aj viditeľnosť európskych združení voličov a iných európskych volebných subjektov prostredníctvom mediálnych kampaní, distribúcie jednotných hlasovacích lístkov, ktoré jasne uvádzajú európske aliancie v každom členskom štáte, a údajov o všetkých ostatných volebných materiáloch; domnieva sa, že vnútroštátne strany a združenia voličov by mali v prípade potreby počas volebnej kampane uviesť svoju príslušnosť k európskym politickým stranám alebo iným európskym volebným subjektom, a to aj na hlasovacích lístkoch;

15. vyzýva všetky členské štáty, aby prijali konkrétne kroky na harmonizáciu požiadaviek na kandidatúru s cieľom zabezpečiť spravodlivý a rovnaký prístup k volebnému procesu pre všetkých politických aktérov v súlade so zásadou spravodlivej hospodárskej súťaže a demokratického pluralizmu;

16. zdôrazňuje, že ratifikácia rozhodnutia Rady (EÚ, Euratom) 2018/994 všetkými členskými štátmi je naďalej povinná, aby mohlo nadobudnúť účinnosť; vyzýva preto zostávajúci členský štát, aby začal ratifikačný postup;

°

° °

17. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.